

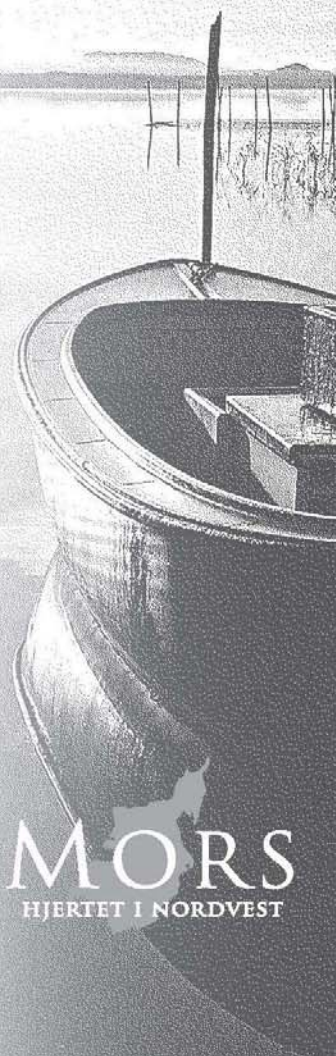
Landskabskarakterbeskrivelse

Landskabsvurdering

Anbefalinger til planlægningen

SYDMORS

MORS
HJERTET I NORDVEST

Beliggenhed og afgrænsning

Sydmors strækker sig fra Glomstrup Vig i vest til Romerdam i vest. Mod nord er området afgrænset fra resten af Mors med den sydlige øvre kant af ådalsforbindelsen fra Søndervig over Mygdam og Storup Å til Sillerslev Å. Mod syd og vest er området afgrænset af Limfjorden med lange kyststrækninger.

Fig. 1 Sydmors. Den stiplede linje angiver kystforlandsgrænsen.

Landskabskarakteren

Området er karakteriseret af store bølgede flader, der er orienteret mod kysten mod syd og vest. En stor del af området er kystforland, med udsigt mod Salling, Venø, Jegindø og Thy i relativ nær horisont. Området domineres af enkelte større landbrug og flere spredte husmandssteder og nedlagte landbrug. Markfladerne er store, spredt omkranset af diger og levende hegn af varierende alder og tæthed. I den sydvestlige del af området er hegnene nyere, mere velholdte og tætte end i den nordlige og østlige del af området, hvor hegnene primært er ældre og mere åbne. Bevoksningen i øvrigt domineres af småbeplantninger omkring ejendomme og vandhuller; kratbevoksning på nogle af kystklinterne og mindre skove domineret af nål i den sydvestlige del omkring Hestør Odde.

De store bølgede flader og den spredte bevoksning får landskabet til at fremstå åbent og orienteret mod kysten, bortset fra i den sydvestlige del, hvor lange tværgående hegn flere steder afskærer orienteringen mod kysten. Kystlandskabet består mod syd af lodrette blottede klinter, stadig under let nedbrydning. Mod vest består kystrummet af de flade fredede strandengsarealer Rotholme. Engene fra Hestør Odde i syd til nord for Rotholme afgræsses, og er kun svagt tidevandspåvirkede, således at selve strandbredden er smal, mens engene fremstår åbne og flade.

Den sydvestligste del af området fra Birkelund i vest til Peterslund i øst bærer præg af at være et herregårdslandskab med store marker og gamle, beplantede diger, hvor "Lundgårdene" herunder især Nylund, Katrinelund og Peterslund træder tydeligt frem med deres store landbrugsbygninger og tilhørende landbrugsaktivitet.

Landskabskarakterens oprindelse

Landskabskarakteren har sin oprindelse i tiden omkring udskiftningen. En række husmandssteder er blevet udstykket fra Lundgårdene i sydvest mod nord og øst.

Naturgrundlag

Geomorfologi og terræn

Sydmors består af en bølget moræneflade, der mod nord afskæres fra resten af Mors af en stor ådal, og derfra terrænmæssigt orienterer sig svagt skrånende mod kysten i syd og vest. Mod vest skråner terrænet mere jævnt fra de gamle lundgårde og helt ud til de flade strandenge Rotholme, der strækker sig fra Hesterør Odde i syd og mod nord.

Hydrologiske forhold

Der løber ingen markante vandløbsstrækninger gennem området. I den sydvestlige del af området løber den gravede kanal Vandbøl Bæk. Kanalen er udgravet omkring år 1900, og er i sin oprindelse således ikke et naturligt vandløb.

Kystrelationer

Mod syd består kysten af en lang og foreholdsvis lige strækning med lodrette kystklinter fra Hestørodde i vest til Sønderby i øst. Mod vest afgrænses området mod fjorden af strandengs-området Rotholme. Her synes strandengene relativt vidtrækkende med småsøer og og græsklædte holme af varierende størrelse. Nord for Rotholme og op til det nordvestlige hjørne af området vest for Vester Assels er kystlinjen igen præget af en kortere strækning med lodrette kystklinter. Mod øst er området afgrænset af de gamle kystskrænter, der ligger tilbagetrukne fra den nuværende kystlinje, og som afgrænser overgangen til sommerhusområdet ved Sillerslevøre

Arealanvendelse og landskabselementer*Dyrkningsform*

Den dominerende arealanvendelse er intensiv landbrugsdrift med planteavl helt ud til kystskrænterne. Strandengsarealerne ved Rotholme afgræsses meget ekstensivt, og i overgangen fra strandengene til agerlandet er der flere mindre skovbeplantninger, overvejende med nål.

Bevoksningsstruktur

Området er som helhed sparsomt bevokset med spredte beplantninger af hegn og småbeplantninger omkring ejendomme. Læhegnene fremtræder nyere og tættere i den sydvestlige del af området end i resten af området. Mod vest, ved overgangen fra det opdyrkede land til strandengene er der flere små nåletræsskove. De lodrette kystskrænter er på enkelte strækninger kratbevoksede, og som den eneste naturligt forekommende bevoksningstype i området. Mod nord og øst, hvor beplantningerne er domineret af gamle tynde hegn, er markenhederne mindre, hvorfor digerene og læhegnene er flere, men kortere end mod sydvest i området omkring lundgårdene.

Bebyggelsesmønster

Bebyggelsen i området domineres af spredte ejendomme, der primært er mindre husmandssteder fra reformtiden, som overvejende mangler vedligeholdelse. Mod kystskrænterne i syd, vest for Sønderby, er dog en række smukt renoverede små husmandssteder, der anvendes til såvel helårsbeboelse som fritidsbeboelse.

Af lundgårdene fremstår Peterslund, Nylund, Birkelund og Katrinelund i dag som velholdte stuehuse med avlsbygninger præget af at være under stadig udvikling.

Området rummer landsbyerne Øster Assels, Vester Assels, Sillerslev og Sønderby.

Heraf har landsbyerne Øster Assels og Vester Assels kirker, hvor især Øster Assels kirke er meget højtbeliggende centralt i byen, og fremtræder meget synlig i landskabet. Alle landsbyerne har randbeliggenhed, hvor Sillerslev, Øster Assels og Vester Assels ligger på overgangen til ådalen mod nord, og Sønderby ligger på overgangen til kystlinjen.

Sillerslev følger i sit slyngede forløb højderyggen langs ådalen. Det er en slynget vejby der ligger orienteret mod ådalen mod nord. Bebyggelsen er tæt og langstrakt, bestående af små, primært velholdte, ældre byhuse.

Øster Assels er den højest beliggende by, med en terrænbetinget struktur, hvor kirken er placeret højest. Byen er oprindeligt en vejforteby, og er orienteret mod vest mod en mindre sideådal til den store ådal. Den gamle oprindelige bydel ligger på forhøjningen omkring kirken, mens nyere byudvikling er sket mod syd. Den gamle bydel bærer præg af at have været en aktiv handelsby, og har bl.a. rummet flere smedjer og et mejeri, og fremstår stadig med de gamle butiksfacader ud mod hovedgaden. Denne del af byen er nu under forfald. Den nyere bydel mod syd består af nyere parcelhuse, der ligger mere orienteret mod byens fællesareal og sportsplads end mod resten af byen.

Kirkebyen Vester Assels, der oprindeligt er en slynget vejby, har en diffus byrand. Bebyggelsen er forholdsvis spredt, overvejende med ældre huse, der ikke vedligeholdes.

Sønderby er et gammelt fiskerleje bestående af vedligeholdte eller nyopførte huse, orienteret mod havnen. Byen fremstår som et afsluttet miljø, koncentreret mod udsigten mod kysten og lystbådehavnen.

Kulturhistoriske helheder og enkeltelementer

Især Øster Assels kirke er et væsentligt monument landskabet, i kraft af sin størrelse og høje beliggenhed. Kirken opleves især fra landevejen sydøst for.

Der ligger ingen gravhøje i området. Ved gården Gammellund ligger et middelalderligt voldsted, hvorfra der er udsigt over store dele af landskabet i området. Der gror spredte træer på voldstedet, men ellers fremstår voldstedet intakt. Voldstedet afgræsses nu af få.

Ved Hestør Odde har der været et gammel færgeleje, hvorfra der har været forbindelse til Bøløre Odde i Sydthy. Der fremstår dog ikke længere spor af dette ved Hestør Odde, men der er tydelig udsigt til det gamle færgeleje på Bøløre Odde.

Enkeltelementer og tekniske anlæg

Vejnettet består af spredte smalle veje, der forbinder landsbyerne og gårdbebyggelserne. Kun ved Hestør Odde og Sønderby er der asfalterede veje ud til kysten, derudover er der enkelte spredte markveje ud til kyst og strand.

Området rummer kun en gruppe på tre vindmøller, men fra den nordlige højderyg langs ådalen, er der udsigt til mange vindmøller i området nord for ådalen.

Fra øst for Vester Assels til Hestør Odde går en højspændingsledning. Denne fremtræder ikke voldsomt iøjnefaldende på morænen, men er meget markant på strandengene ved Hestør Odde.

Ved Sønderby ligger Sillerslev Havn, der dels er dels en lystbådehavn, dels en erhvervshavn,

hvorfra der bl.a. bliver losset muslinger. Ved havnen ligger en mindre cafeteria samt en af øens bedste badestrande med tilhørende faciliteter.

Rumlige visuelle forhold

Karaktergivende landskabselementer

Den spredte struktur af levende hegn og delvist bevoksede diger, der afgrænser intensivt dyrkede markflader, skaber et relativt åbent landskab, der primært opleves i flader og linjer, hvor kun enkelte store ejendomme – lundgårdene i sydvest - optræder som punkter i det svagt bølgende og åbne terræn. Området opleves derfor som et transparent landskab af middelstor skala. Den enkle bebyggelse med spredtliggende husmandssteder og små gårde skaber sammen med de mindre landsbyer og intensivt dyrkede landbrugsarealer et enkelt landskab uden markante mønstre.

Der findes to kirker i området, der begge optræder som orienteringspunkter i store dele af området; Øster Assels kirke i særlig markant grad. Kirkerne er omgivet af landsbybebyggelse, og er ellers uforstyrrede af tekniske anlæg og virksomhedsbyggeri i næromgivelserne.

Langs kystklinerne mod syd er der stort set visuel sammenhæng langs hele kyststrækningen, ligesom der er visuel sammenhæng fra strandene langs hele den vestlige afgrænsning mod kysten. Afstanden til modstående kyst er langs hele kystlinjen relativ kort, hvilket giver en visuel sammenhæng på tværs af vandfladen og oplevelsen af et afgrænset fjordlandskab. Kystforlandet, hvorfra der er udsigt til Limfjorden, udgør arealmæssigt over halvdelen af hele området.

Markante delområder og enkeltelementer

Delområder

Rotholme

Rotholme adskiller sig fra hovedkarakteren i kraft af de meget flade og ekstensivt græssede strandenge og holme. Det meget åbne landskab giver lange kik over et fladt og relativt uforstyrret kystlandskab, og rummer visuel sammenhæng fra hele kystlandskabet tværs over Limfjorden til modstående kyster. Den ekstensive drift af strandene har sikret en karakteristisk naturtype, med det dertil knyttede dyre- og planteliv. Området rummer store oplevelser både visuelt, naturmæssigt og rekreativt.

Lundgårdene

Den sydvestlige del af området med de store lundgårde fremstår som et landskab af større skala, med større markflader og længere diger og levende hegn end den øvrige del af området. Hele området ligger i kystforland, og er orienteret mod denne, og der er mange lange kik fra området til kysten, tværs over vandet og til modstående kyster, kun stedvist afbrudt af småskovene plantet mod vest. Området har bibeholdt en positiv udvikling, da bygninger og levende hegn fremstår mere vedligeholdte eller nyetablerede end i hovedkarakterområdet. Området afspejler i stor grad

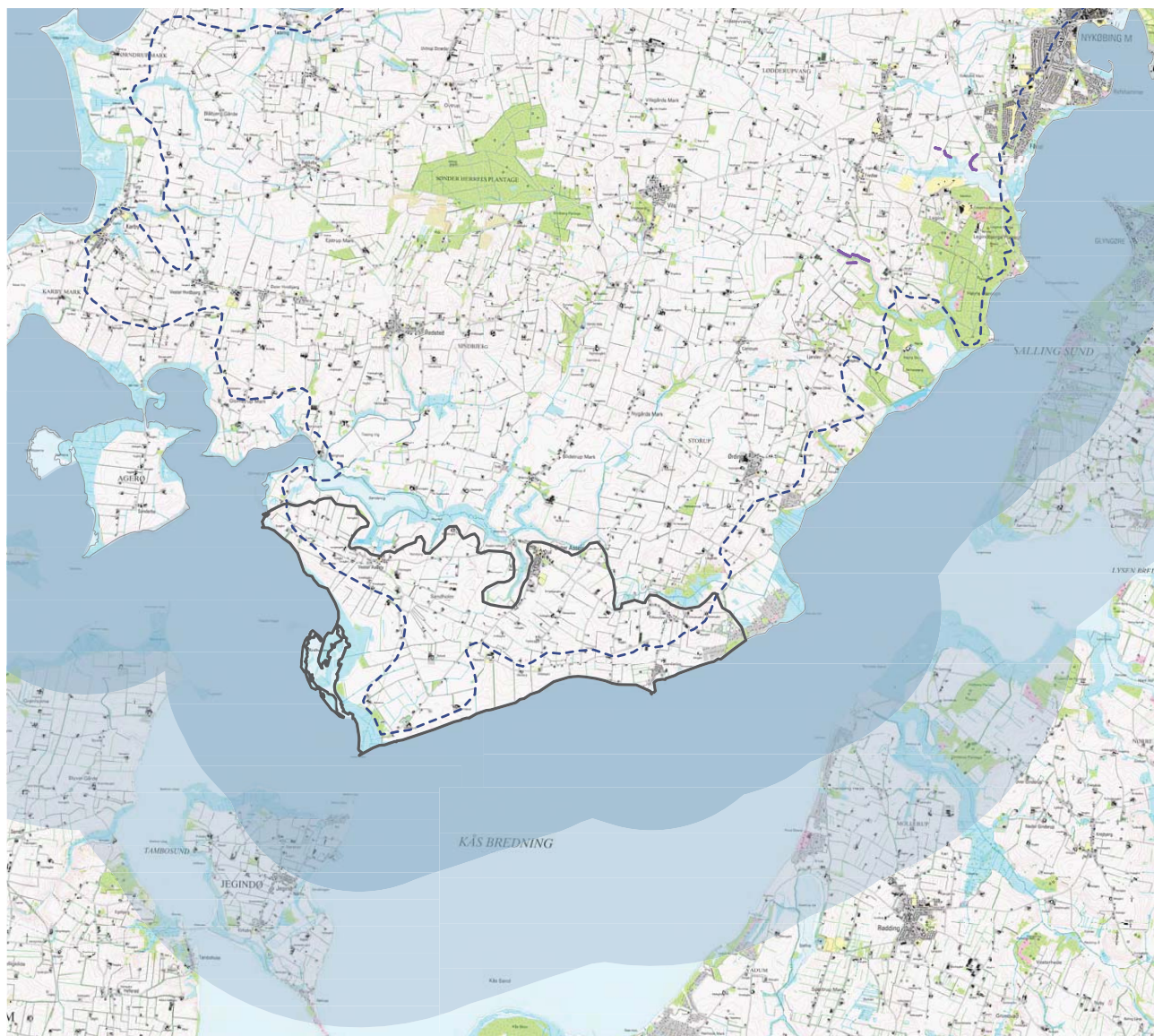
strukturudviklingen i landbruget i retning af større og mere effektive enheder, og har således en oplevelsesmæssig betydning både visuelt og landbrugskulturmæssigt.

Påvirkninger fra tekniske anlæg, byudvikling eller andre landskabselementer

Området fremstår visuelt overvejende roligt. Den primære visuelle uro kommer fra enkeltstående eller mindre grupper af vindmøller, der stedvist virker forstyrrende i området. De lange udsigter inden for området og på tværs af områdegrenser bliver især mod sydøst forstyrret af den forholdsmæssige store tæthed af vindmøller, der over lange strækninger opleves på Sydøst-mors.

Med enkelte undtagelser er områdets gårde godt integreret i landskabets strukturer og omgivet af beplantning, der sikrer, at bygninger og tilhørende anlæg ikke virker visuelt forstyrrende i landskabet.

Visuelle sammenhænge i kystlandskabet

Figur 2. Visuelle sammenhænge i kystlandskabet. Det mørkeblå område viser kyster, som ligger mindre end 2,5 km fra karakterområdet, mens det lysere blå område viser kyster, som ligger mindre end 5 km fra karakterområdet.

Kystforlandet

Kystforlandet består af opdyrkede svagt bølgende marker orienteret mod kysten. Mod vest hælder terrænet svagt ud til strandensarealerne ved Rotholme, mens arealerne mod syd er højere beliggende, indtil de brat afsluttes i de lodrette kystklinter. De lodrette klinter er primært blottede, men er på kortere strækninger kratbevoksede.

Den lige kystlinje mod syd fra Sønderby i øst til Hestør Odde består af en meget smal, stenet

strandbred. Både fra stranden og ovenfor kystskrænterne er der vidtstrakte visuelle sammenhænge langs kystlinjen. Mod vest er kystlinjen markant mere bugtet, og er afgrænset af en smal sandstrand. Fra stranden og langt ind på strandengene er der ligeledes visuelle sammenhænge på langs af kysten, hvor de markante bugtninger skaber visuelle sammenhænge på tværs af vandflader langs kysten.

Modstående kyster

Afstanden til modstående kyster er langs hele områdets kystlinjer relativ kort, og de modstående kyster omslutter hele kystrummet. Kun i området omkring Hestør Odde er der enkelte smalle kikk til åbent kystområde, med vand i horisonten (på hver side af Venø). De modstående kyster er mod vest præget af landbrugsarealer, vindmøller og enkelte tekniske anlæg, mens de mod syd er præget af skovbevoksning.

Landskabskarakterens nøglefunktioner, udviklingstendenser og planlagte ændringer

Nøglefunktioner

Den højt beliggende moræne har i sin oprindelse været optimalt agerbrugsland, og har derfor været attraktivt for udvikling af det intensive landbrug siden udskiftningen. Dette afspejles i de relativt mange store herregårde i især den sydvestlige del af området. Udskibningen fra Hestør Odde har muliggjort en effektiv afsætning af landbrugsprodukter til områder udenfor øen.

Udviklingstendenser

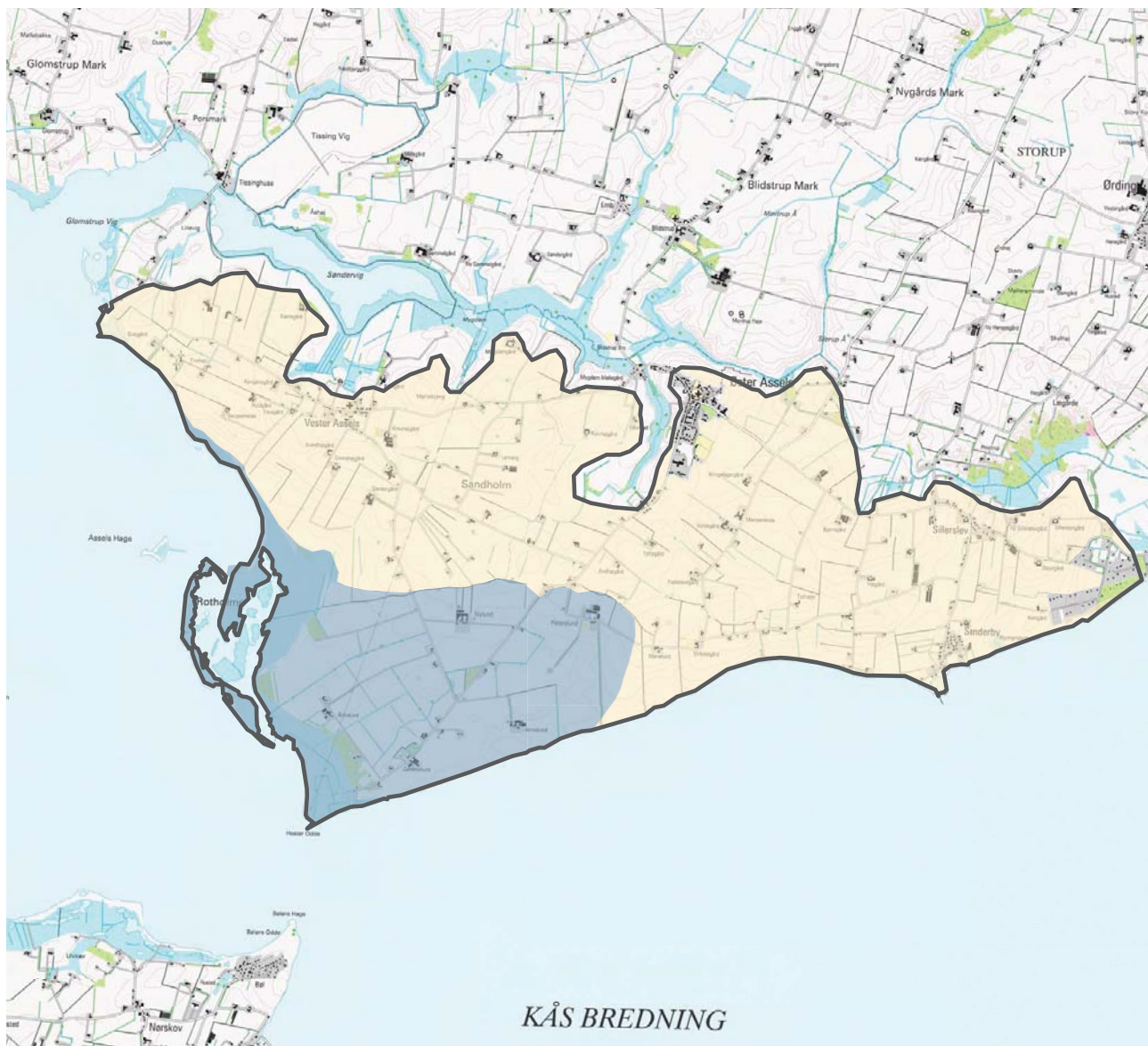
Udviklingen i landbruget i området går mod færre og større enheder. Der er primært svinebrug i området. Dette medfører at interessen for afgræsning er aftaget, hvilket især afspejles i naturudviklingen i strandengene ved Rotholme, der er under tilgroning.

Området bærer især i det åbne land og i dele af landsbyerne præg af at være under affolkning, hvilket afspejles i en del misligholdte boliger i området.

Planlagte ændringer

Der foreligger på nuværende tidspunkt ingen planlagte ændringer i området.

Landskabskarakterens styrke

Figur 3 Karakterstyrke. Det lyse område er karakteristisk og det blå er kontrasterende.

Karakteristisk

Den nordlige og østlige del

Landskabskarakteren i form af intensivt dyrkede marker på lermorænen i det bølgede landskab, opdelt i middelstore felter af gamle hegn og sparsomt bevoksede diger, fremstår tydeligt fra Vester Assels i nordvest til Sønderby i sydøst, nord for kystforlandet. Det karaktergivende mønster, dannet af spredtliggende små gårde, diger og de fire landsbyer med randbeliggenhed, afspejler til en vis grad landskabskarakterens oprindelige struktur, men da mange af de små

ejendomme efterhånden er revet ned, og flere diger og hegn er nedlagt for at få større markenheder, fremstår området ikke helt intakt i forhold til dets oprindelse. Strukturen i landsbyerne og landskabskarakteren vurderes at være middel intakt. Samlet vurderes området at være karakteristisk.

Kontrasterende

Lundgårdene

Hovedgårdsområdet står med sit fravær af husmandssteder og med sin større landskabsskala i tydelig kontrast til hovedområdet. Nogle af lundgårdene har fulgt strukturudviklingen i landbruget, og fremstår i dag som moderne store landbrugsvirksomheder, med det for nutiden karakteristiske landbrugsbyggeri. De gamle stuehuse er dog hos disse bevaret, og vidner stadig om landskabskarakterens oprindelse. Landskabet fremstår med de større markfelter og længere hegn og diger i et noget større skala end hovedområdet.

Rotholme

Rotholme og strandengsarealerne ned til Hestør Odde er et halvkulturareal, med ekstensivt afgræssede indhegninger uden større træbevoksninger, der både i terræn og natur adskiller sig markant fra det øvrige intensivt dyrkede landbrugsland. Overgangen fra de intensivt dyrkede landbrugsarealer til delområdet er i den sydlige del markeret af mindre skovbeplantninger og i den nordlige del af en række udstykningsejendomme med afskærmende beplantning omkring, således at der er et markant menneskeskabt rumskifte til delområdet

Særlige visuelle oplevelsesmuligheder

Figur 4 Særlige visuelle oplevelsesmuligheder. Landskabskarakterområdet rummer særlige visuelle oplevelsesmuligheder, der er markeret med blå. Pilene angiver særlige udsigter til naboområder og modstående kyster.

Kysten

Rotholme

Området rummer store visuelle oplevelsesmuligheder i form af de lange kik tværs over fjorden til modstående kyster, og kortere kik langs kysten, der afbrydes af bugter og fremspring. Modstående kyster opleves i varierende afstande, med Thy i den bagerste horisont, og derudover udsigt til Agerø, Jegindø og Venø. Områdets strandengskarakter bidrager endvidere til de særlige visuelle oplevelsesmuligheder i området.

Kystforlandet langs sydkysten

Kystklinerne fra Hestør Odde til Sønderby opleves som en lang strækning i ét langt lige kik langs

hele kysten, ubrudt af vige og bugter. Derudover er der også lange kig på tværs af fjorden til modstående kyster. Kysten fremstår dramatisk med de stejle klinter, der veksler mellem at være blottede og under nedbrydning, og være kratbevoksede. Modstående kyster opleves primært som værende beplantede, og meget rolige, og fremtræder nærmest som et sammenhængende skovområde.

Voldstedet

På den sydvestlige spids, ved overgangen til strandengene ved Hestør Odde, ligger det middelalderlige voldsted Gammellund ved gården Gammellund. Fra voldstedet er der en vidtrækkende udsigt over lundgårdslandskabet. Der er enkelte større træer på selve voldstedet, og området er mod syd og vest afskærmet af beplantning, så der ikke er udsigt til kysten herfra.

Vejen mellem Øster Assels og Vester Assels

Langs denne rute er der et af de videste udsigter over land, med lange kig mod nord til Blidstrupmark og Thissingvig. Flere kirker, bl.a. Øster Assels, Vester Assels, Ørding og Øster Hvidbjerg ses herfra.

Tilstand

Figur 5 Tilstanden af de karaktergivende elementer og de særlige visuelle oplevelsesmuligheder. Hele området er vurderet til at være i middel tilstand.

Middel tilstand

Den nordlige og østlige del

Tilstanden i området vurderes at være middel, idet området overvejende ikke fremstår som værende særlig intakt eller i god vedligeholdelsesmæssig tilstand. Intaktheden er især forstyrret af en del marksammenlægninger og nedrivning af mindre gårde og gamle hegn og diger. En stor del af de karaktergivende husmandssteder mangler vedligeholdelse og enten forfalder eller nedrives, hvorved oplevelsen af det åbne landskab forstærkes mod øst, og kontrasten til herregårdslandskabet mod sydvest udviskes. Området fremstår i sig selv uforstyrret af større tekniske anlæg, men påvirkes stedvist af anlæg i naboområdet, hvilket virker forstyrrende på landskabets fremtoning.

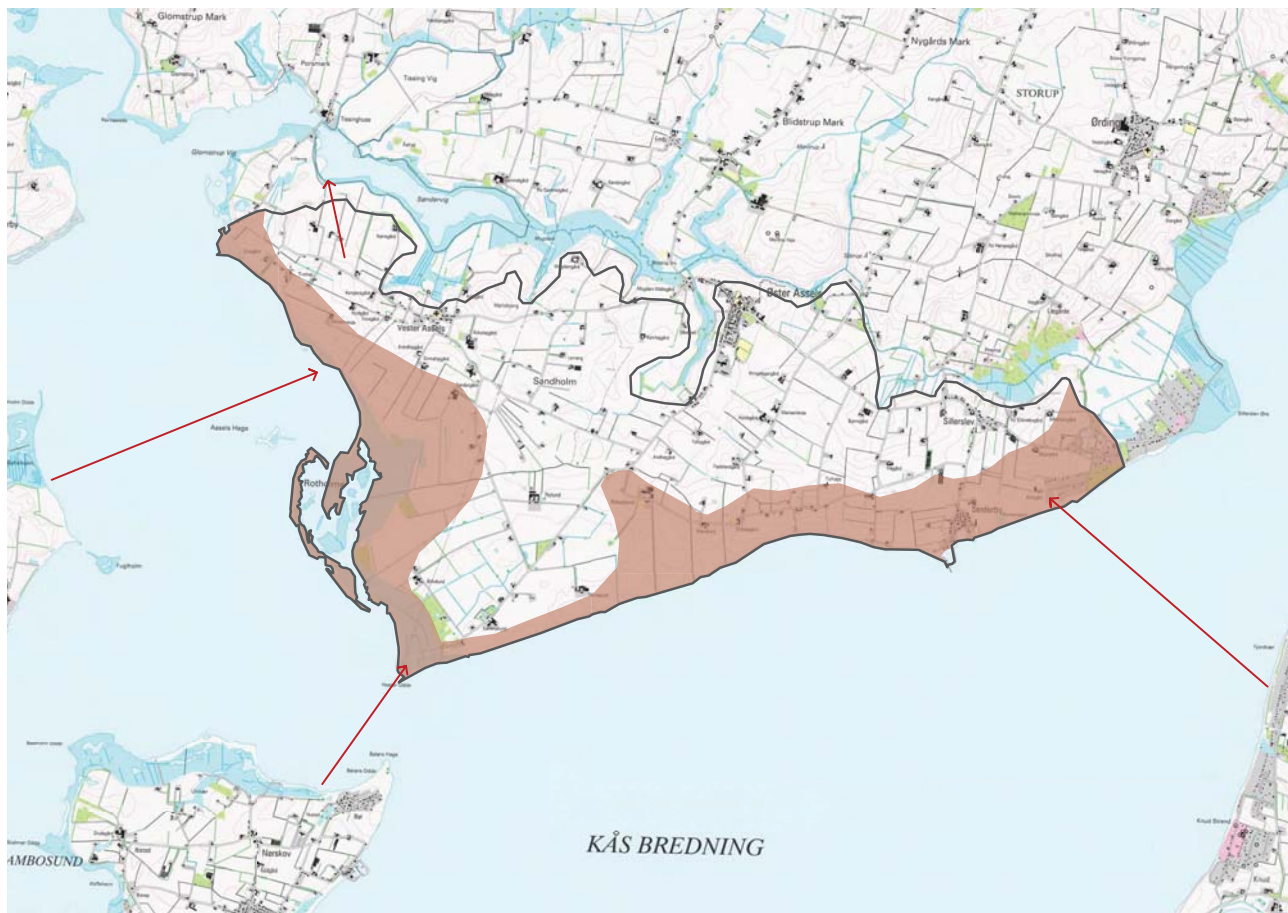
Hovedgårdsområdet

Intaktheden vurderes at være af middel til dårlig tilstand, dels pga. af forfald af nogle af de gamle lundgårde, dels pga. nyetablering af stort landbrugsbyggeri. Endvidere findes der stort set ingen af de gamle hegn tilbage i området, da disse er blevet udskiftet til nye og meget tættere hegn. Vedligeholdelsen af de gamle stuehuse varierer således en del, ligesom nye landbrugsbyggerier i varierende grad opleves som forstyrrende elementer, afhængig af udformningen og tilpasningen til landskabet. En højspændingsledning løber endvidere igennem området, som et lettere forstyrrende element.

Rotholme

Områdets intakthed er endnu forholdsvis god, med tydeligt præg af halvkulturlandskabet, med græsning af engene og rusefiskeri fra små joller langs kysten. Området er dog under lettere tilgroning pga. utilstrækkelig græsning, og vedligeholdelsen af området er derfor middel. Området er primært forstyrret af højspændingsledningen, der på strandengene ved Hestør Odde forekommer særdeles markant.

Sårbarhed

Figur 6 Sårbarhed. Det røde område vurderes at være særligt sårbart overfor markante ændringer i landskabet. Pilene angiver sårbarhed overfor ændringer i naboområder og på modstående kyster.

Generelt

Områdets terræn, med størstedelen orienteret mod kysten, gør området som helhed sårbart overfor markante ændringer i form af nye anlæg eller andre større ændringer i området, idet disse vil kunne ses over store afstande og derved påvirke store dele af kystlandskabet. Hovedområdets agerlandskab, opdelt i mindre markfelter med levende hegn og diger i langs- og tværgående retninger, er sårbart overfor opbrydning af disse mindre markfelter og etablering af store iøjnefaldende tekniske anlæg, der ikke er tilpasset skalen i området, ligesom området vil komme til at fremstå som et dødt og øde landskab ved fortsat nedrivning af de gamle små gårde. Landsbyerne Sillerslev, Øster Assels og Vester Assels fremstår i varierende grad af vedligeholdelse, og især i den gamle bydel i Øster Assels og i hele Vester Assels, hvor en stor del af husene er under begyndende forfald, er affolkning af området en udvikling, der indebærer risiko for, at landsbyerne med tiden vil komme til at fremstå tomme og øde. Nedlukning af skoler og erhverv samt manglen på kulturelle tilbud vil forstærke denne effekt af affolkning af området og efter-

lade mange af byhusene til yderligere forfald.

Kystlandskabet

Kystlandskabet er pga. af de visuelle sammenhænge på tværs til modstående kyster og langs med kysten sårbart overfor markante ændringer som etablering af tekniske anlæg og større beplantninger. Det lukkede kystrum, med relativt nærtstående uforstyrrede kyster betyder ligeledes, at de visuelle oplevelser i området også er sårbare overfor etablering af større tekniske anlæg på modstående kyster. Det gamle fiskerleje ved Sillerslev havn bærer stadig præg af erhvervsfiskeri, og pga. fiskerlejet størrelse og byens skala er såvel byen som havnen sårbar overfor opførsel af spredt byggeri uden tilknytning til eksisterende byggeri, og som ikke er skalamæssigt tilpasset til de eksisterende størrelsesforhold i området.

Oplevelsen af det overvejende uforstyrrede kystlandskab er ligeledes sårbar over for etablering af byggeri, der ikke er tilpasset byggestilen og skalaen af det eksisterende byggeri i området. Manglende vedligeholdelse af strandene langs den vestlige kyst i området vil med tiden medføre tilgroning af området, hvorved oplevelsen af det åbne og vidtrækkende halvkulturskabte område vil forsvinde. Området bør friholdes for tilplantning, ligesom etablering af anlæg af enhver type og størrelse vil ødelægge oplevelsen af denne landskabstype. Tilstanden vil blive markant forbedret med en mere intensiv afgræsning og fjernelse af den eksisterende højspændingsledning.

Lundgårdene

Den landskabelige skala i området omkring lundgårdene opleves som større end i hovedområdet, og vil derfor være sårbar overfor etablering af anlæg eller beplantninger, der vil bryde med oplevelsen af det forholdsvis åbne landskab og de større vidder. Det er vigtigt, at landbrugsbyggeri opføres i tilknytning til eksisterende byggeri og holdes i en skala med udformning og materialevalg der sikrer, at de store ejendomme til stadighed vil fremstå som helheder og sammenhængende byggeri, i stil med det eksisterende. Spredning af byggeri vil medføre en opbrydning af det eksisterende mønster med enkelte store enheder, som er det mest karakteriserende for dette hovedgårdslandskab, ligesom vedligeholdelse af eksisterende bygninger og nedrivning af faldefærdige og forældede anlæg vil være nødvendig for at bibeholde oplevelse af et landskab der ikke henstår i forfald.

Anbefalinger til planlægningen

Landskab

Området rummer flere landskabelige kvaliteter:

- Landskabet er for en stor del karakteristisk, med flere markante kontrasterende delområder, der skiller sig ud, og derved fremhæver det øvrige landskab
- Området rummer stedvist særlige visuelle muligheder
- Tilstanden er middel, og kan bibeholdes med den rette beskyttelse

Ud fra et landskabeligt synspunkt bør landskabet i hele området søges beskyttet mod yderligere tilstandsændringer, som vil svække områdernes karakteristiske kvaliteter. Især de lodrette kystklinter langs sydkysten og strandengsarealerne rummer særlige visuelle oplevelser, og bør i kommuneplanen sikres som et område, der friholdes for nyetablering af tekniske anlæg og fysiske indgreb.

Natur

Farvandet vest for området er sammen med strandengene fra Hestør Odde i syd til Glomstrup Vig i nord udpeget som Natura 2000-område, og rummer store naturmæssige kvaliteter. Derfor bør særligt dette område indgå som et kerneområde i kommuneplanen, hvor der holdes fokus på naturkvaliteten i området, herunder især afgræsning.

Landbrug

Ud fra et landskabeligt synspunkt bør der ved intensivering i landbrugsdriften tages hensyn til den eksisterende skala i landskabet og det eksisterende byggeri. Det bør navnlig i lundgårdeområdet tilstræbes at undgå etablering af nybyggeri uden tilknytning til eksisterende byggeri, og tilstræbes at lundgårdene bevares som enkeltelementer med en harmonisk og sammenhængende byggestil, hvor nybyggeri modsvarer af, at gamle utidssvarende bygninger nedrives, såfremt de ikke anvendes. Endvidere bør der indenfor kystforlandet tages hensyn til de visuelle sammenhænge som præger kystlandskabet. I den øvrige del af området bør det først og fremmest tilstræbes, at de små gårde vedligeholdes, eller alternativt nedrives.

Tekniske anlæg

Hele kystforlandet er særligt sårbart overfor tekniske anlæg, og bør friholdes for yderligere anlæg, uden placering i tilknytning til eksisterende byggeri. Oplevelsen af strandengene ved Rotholme og Hestør Odde forstyrres i særlig grad af en højspændingsledning, og en forbedring kan opnås ved at føre højspændingsledningen under jorden.

Byer

Den oprindelige vejstruktur i byerne i området er velbevaret, og bør fastholdes. Øster Assels' tydelige karakter af vejforleby bør bevares, og renovering eller udskiftning af eksisterende

bygninger bør gå forud for udvidelse af byen mod syd. Ligeledes bør renovering eller nedrivning og opførsel af nye huse gå forud for udvidelse af byen i de øvrige byer i området, således at byerne fastholdes i deres nuværende struktur.

Centralt for området er endvidere tiltag, som kan være med til at mindske fraflytningen fra området og det deraf følgende forfald. En afhjælpende foranstaltning kunne være en indsats for opbyggelsen af flere tilbud i området, ligesom en evt. tilskudsordning til renovering eller nedrivning af faldefærdigt byggeri vil kunne gøre området mere attraktivt for nytilflyttere og sikre varetagelsen af landsbysamfundene med beboelsesegnede huse.

Friluftsliv og turisme

Nedenfor angives de registrerede eksisterende faciliteter og potentialer knyttet til friluftsliv og turisme. Disse vurderes i forhold til de relevante turismekategorier, der er arbejdet med indenfor Visit Danmarks projekt "Syv Danmarksoplevelser", som er en analyse af turisme i Danmark. De 2 kategorier, som knytter sig til bymæssige oplevelser, er ikke relevante for Mors. Sidst er der foretaget en vurdering af om et givent område er sårbart overfor forstyrrelser.

Kategorierne er:

Aktiv natur

Naturens gratis glæder

I ro og mag ved vandet

Sjov i sommerlandet

Det gode liv

Sårbart overfor forstyrrelser (hører ikke til Visit Danmarks kategorier)

Eksisterende faciliteter

Det nye sommerhusområder ved Sillerslev (I ro og mag ved vandet)

Voldstedet ved Gammellund (Naturens gratis glæder)

Sillerslev Havn (I ro og mag ved vandet)

Solruten fra Thissinghuse til Sillerslev (Aktiv natur)

Kystruten

Målrettet friluftsliv og turisme er især lystbådehavnen i Sillerslev. Ved havnen er der desuden en mindre restaurant og en meget fin badestrand. Havnen fungerer også som erhvervshavn; denne ligger vest for lystbådehavnen og restauranten, og de tilhørende opholdsarealer.

Øst for Sillerslev er udlagt et område med 74 sommerhusgrunde, hvorpå der endnu ikke er bygget sommerhuse. Området ligger vest for det store sommerhusområde ved Sillerslev Øre, på et bakke drag med udsigt til fjorden og Sallingsundbroen. Det er vigtigt for området, at de sommerhuse, der vil blive opført her vil blive tilpasset til området i både størrelse og materialevalg, især da området på grund af dets placering over den gamle kystskrænt ligger højt i landskabet, og bygningerne derfor bliver meget iøjnefaldende.

Voldstedet ved Gammellund ligger lige op ad Hestøroddevej, og der er en lille parkeringsplads på den anden side af vejen. Voldstedet er markant i landskabet, men ses ikke tydeligt fra større afstande, da det er afgrænset af træer mod syd. Området er ikke tilknyttet et stisystem, ligesom

Solruten heller ikke går forbi Voldstedet, men går tværs over Hestøroddevej få hundrede meter nord for voldstedet. Ved voldstedet er der informationstavle.

Solruten er en cykelrute der følger kystlandskabet rundt om Mors. I Sydmorsområdet følger den nogenlunde kystforlandsgrænsen, således at der langs hele strækningen er kik til fjorden.

Kystruten er en nyetableret vandrerute, der principielt følger kysten rundt om Mors. Flere steder ligger den dog lidt inde i land, men rummer ikke desto mindre mulighed for særlige visuelle og naturmæssige oplevelser.

Potentialer

Farvandet i fjorden syd og øst for området – udenfor Natura 2000-området (Aktiv natur)

Kystklinterne langs sydkysten (I ro og mag ved vandet)

Rotholme og strandengsarealerne ved Hestør Odde (særlig sårbart, Naturens gratis glæder)

Farvandet i "øhavet" syd og vest for området anvendes af lystsejlere, men rummer også potentiale for fx kajaksejls, og der vil med fordel kunne etableres overnatningsmuligheder, fx i form af shelters langs kysten til disse.

Kystklinterne langs sydkysten rummer med de dramatiske blottede lodrette klinter gode visuelle og naturmæssige oplevelsesmuligheder. Der vil med fordel kunne etableres et stisystem langs kysten, der forbinder Hestør Odde med Sillerslev Havn.

Rotholme og strandengene ned til Hestør Odde er ikke turistprægede, men der er etableret enkelte borde-bænkesæt langs stranden. Området rummer enestående naturmæssige oplevelser. Engene er Natura 2000 udpegede, og er som sådan beskyttede mod etablering af anlæg, men adgangen til og opmærksomheden omkring området vil med fordel kunne synliggøres i langt større grad end nu.